

о управљању. У другој глави излаже начела совјетске државне управе. Трећа глава посвећена је субјектима совјетског управног права. Четврта, излаже систем органа државне управе. У петој, изложени су појам и начела совјетске државне службе а у шестој глави области и методи рада државне управе и посебно акти управе и управни поступак. Седма глава посвећена је контроли рада управе. У посебном делу управног права изложено је планирање, управљање у области финансија и поред тога изложено је управљање народном привредом, социјално-културним службама, управно-политичким службама као и управом у области иностраних политичких и економских послова. На крају су изложени и органи државне управе који остварују контролу извршења законодавства о религијама односно контролу верских организација. У овом издању изостављена је посебна глава која је била посвећена упоредном управном праву а објављена у издању од 1967. године. Добро је што је тај део уџбеника сад изостављен јер није био ни потпун а и свише је био догматски обрађен, тако да није могао дати објективан приказ упоредног управног права. Без обзира на друштвено политички систем поједини институти управног права имају места у сваком друштвено-политичком систему иако имају другу садржину односно штите други друштвено-политички систем. То је већ истакнуто и у совјетској правној литератури поводом гледишта која су против управног спора у совјетском савезу.

Не улазећи у детаљнију анализу овог уџбеника која може бити предмет посебног расправљања одлика је овог уџбеника да даје сажет и јасан преглед совјетског управног права и може бити од користи сваком ко буде хтео да има увид у општи и посебни део совјетског управног права.

Д. Ђ. Денковић

ANDRE GRISEL, DROIT ADMINISTRATIF SUISSE. Neuchatel, editions Idés. et calendes et Paris, Dalloz, 1970, 456 стр.

Швајцарски судија федералног суда и председник Већа за управне спорове истог суда г. А. Гризел (*A. Grisel*) овим својим делом дао је први систем општег дела швајцарског управног права на француском језику. Поред већ познатих новијих система швајцарског управног права која су на немачком језику објавили проф. Ервин Рук (*Ervin Ruck*) и проф. З. Бакомети *Zaccaria Giacometti* ово дело председника Гризела омогућиће ближе упознавање швајцарског управног права онима који се лакше служе француским језиком.

Књига је подељена у десет глава: предмет управног права; управа и други државни органи; организација јавне управе; делатност управе; службеници; јавни домен; права и обавезе грађана; ограничења својине; одговорност државе и службених лица; управно судство.

Одлика ове књиге је и у томе што је писана од судије практичара, који теорију швајцарског управног права излаже на јасан и сажет начин, указујући на крају сваког одељка и на примере судских одлука која су у пракси примењивала начела управног права.

За југословенске правнике швајцарско управно право је утолико од већег интереса што у Швајцарској поред управног права Конфедерације постоје још двадесетпет кантона и полукантона са својим управним правом, уколико федерално право не дерогира посебно управно право кантона. Сва ова правила укупно чине швајцарско управно право које, иако негује посебности управних права кантона, тежи извесном униформисању, јер, како у уводу своје књиге истиче председник Гризел, савезни устав Швајцарске фаворизује ову еволуцију (стр. 29) а с друге стране чињеница је да постоји сличност федералног и кантоналног права (стр. 30).

С обзиром да ова књига излаже општи део швајцарског управног права, писац је изнео основна начела савезног устава онолико колико регулишу организацију и делатност савезне управе и кантоналне управе. Да би што потпуније и сажето изложио ова основна начела, председник Гризел је, пре свега, при излагању материје из искључиве надлежности централне управе настојао, како он сам каже, да из ове материје извуче правна правила која су у истом смислу прихваћена и у примени код већине кантона. Ради остварења овог циља писац је поступио на два начина. Кад је федерално законодавство у једној области регулисало неке односе готово истоветно као и кантонално законодавство, писац је анализирао само федерално законодавство јер је често било и узор кантоналног законодавства. Међутим, кад је кантонално законодавство на специфичан начин регулисало неке односе писац је настојао да укаже на значај ових разлика које и поред разноликости не искључују и сличност. Баш због овог специфичног излагања швајцарског управног права с обзиром на извесне разлике савезног и кантоналног законодавства, за југословенску правну теорију и праксу може бити од интереса и од користи упознавање појединих решења овако изложеног швајцарског управног права.

Књига је писана јасно и једноставно. Нису изостављена теоријска излагања али се осећа да их излаже практичар који није преоптерећен тежњом за стварањем све новијих теоријских концепција, већ уколико сажето, једноставно и у потребној мери излаже начела теорије управног права, он одмах излаже и правна средства којима се позитивним правом утврђена начела и права могу штитити.

Својим једноставним методом излагања теорије управног права писац уједно упозорава теоретичаре управног права да се излагања теорије управног права која су у неким делима и доста сложена изложена, могу у одређеној мери излагати и теоријски једноставно, у оквирима потребним за синтетичка уобличавања основних начела и са неопходним указивањем на примену изложених основних начела у пракси.

Књига председника Гризела свакако остаје као пример таквог јасног излагања управног права и како истиче проф. Roland Drago, уједно се супротставља тежњама неких теоретичара управног права који сматрају да је управно право интелектуална дијалектика коју може разумети само одређена мањина. Председник Гризел својим делом о управном праву Швајцарске свакако улази у круг оних правних теоретичара права који управно право приближују не само узаном круту правних стручњака већ и грађане приступачно упознаје са управним правом и самим тим доприноси јачању и заштити грађана и правних лица као и заштити законитости у његовој земљи. Свиим својим одликама књига председника Гризела омогућује да се могу лакше упознати основна начела и општи појмови швајцарског управног права.

Д. Б. Денковић

LUIS RECASÉNS SICHES: TRATADO GENERAL DE FILOSOFÍA DEL DERECHO, Mexico, ed. Portua, 1965, 717 p.

Поријеклом Шпањолац, образовањем везан за њемачку правнотеоријску традицију, до 30-тих година професор филозофије права у Барселони и Мадриду, а затим на Мексичком универзитету, L. R. Siches (Сичес) заузима једно од почасних мјеста међу савременим правним мислиоцима. Он сурђује и приказиван је већ пуних педесет година у многим свјетским правним публикацијама, због чега су његови ставови донеке доступни и онима који се не користе шпањолским језиком. Ипак, најалост, неправедна и мало позната остају ван Латинске Америке и Шпаније најзначајнија дјела из замашног Сичесовог опуса: *Direcciones contemporaneas del pensamiento juridico*, Барселона, 1929, 239 п.; *Vida humana, sociedad y derecho*,